

Cohesiebeleid in Nederland

In een tijd van transities structureel investeren in de regionale concurrentiekracht

Deze brochure biedt een overzicht van de resultaten die in de programmaperiode 2014–2020 met de regionale structuur- en investeringsfondsen in Nederland zijn bereikt. De cijfers worden tastbaar door een selectie van de ondersteunde projecten in de schijnwerper te zetten.

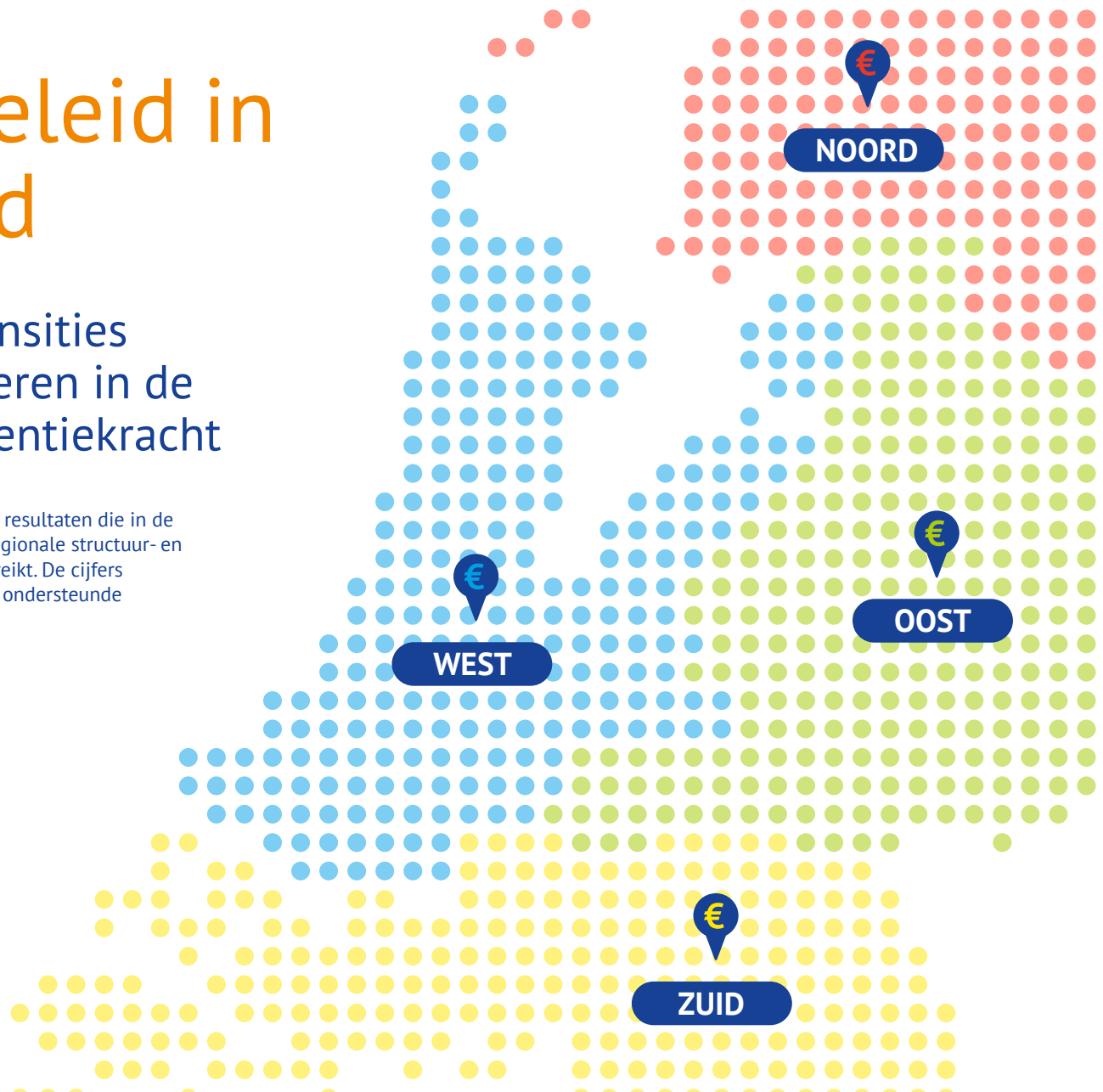

Europese Unie

#CohesionAlliance

HUIS VAN DE **NEDERLANDSE**
PROVINCIES

ip Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Voorwoord

Het Regionaal Beleid van de Europese Unie (EU), beter bekend als het Cohesiebeleid, is het belangrijkste en meest omvangrijke investeringsbeleid van de EU. Het richt zich enerzijds op het verkleinen van economische, sociale en territoriale verschillen tussen regio's en anderzijds op het versterken van de concurrentiekracht van alle Europese regio's. Het Cohesiebeleid levert daarmee een fundamentele bijdrage aan het beter functioneren van de Europese interne markt.

Voor de Nederlandse provincies vormen de structuur- en investeringsfondsen van het Cohesiebeleid een belangrijke pijler onder de regionale economie. Hoewel het stimuleren van de regionale economie in Nederland een provinciale kerntaak is, voorziet het Cohesiebeleid in de enige structurele investeringsmiddelen die provincies hiervoor tot hun beschikking hebben.

Het Cohesiebeleid stelt ons daarmee in staat om te investeren in projecten die bijdragen aan de duurzame en lange termijn groei van onze regionale economieën. Dit doen we door te investeren in regionale innovatie-ecosystemen, duurzaamheid en een goed geschoolde beroepsbevolking. Uiteraard doen we dit niet alleen. Het zijn uiteindelijk consortia van bedrijven, kennisinstellingen en overheden die deze projecten realiseren. Elke geïnvesteerde euro uit het Cohesiebeleid leidt tot aanvullende investeringen door publieke en private partners. Zo is in de periode 2014-2020 in Nederland voor elke euro uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) € 3,14 geïnvesteerd in de regionale economie, wat heeft geresulteerd in een totale investering van € 2,3 miljard.

De grote kracht van het Cohesiebeleid is dan ook het partnerschapsbeginsel dat hieraan ten grondslag ligt. Effectief regionaal beleid vraagt om regionaal zeggenschap, maatwerk en samenwerking met regionale stakeholders. Regio's zijn zelf het beste in staat om alle belanghebbenden te betrekken in de vormgeving en uitvoering van de programma's en zo te zorgen voor een gerichte inzet van middelen binnen de specifieke regionale context. Maar het Cohesiebeleid kijkt

verder dan de eigen regio. Het voorziet ook in instrumenten die Europese samenwerking tussen regio's en lidstaten faciliteren. Net over de grens, transnationaal en pan-Europees. De Interreg programma's zijn hier een voorbeeld van. Hierdoor zijn de afgelopen jaren talloze waardevolle samenwerkingsverbanden tot stand gekomen tussen partners uit onze eigen regio's en die elders in Europa.

Met deze brochure benadrukken wij het belang van het Cohesiebeleid voor Nederland, door te laten zien wat de structuur- en investeringsfondsen in de periode 2014-2020 hebben bereikt. Dit doen we aan de hand van cijfers en sprekende voorbeelden. U vindt een overzicht van de bereikte resultaten binnen de diverse Interreg- en EFRO-programma's in Nederland en een selectie van betekenisvolle projecten die hiermee gerealiseerd zijn.

Een boodschap voor de toekomst

De voorbereidingen voor de Europese meerjarenbegroting voor de periode 2028-2034 zijn inmiddels in volle gang. Elke Europese regio staat de komende jaren voor ingrijpende uitdagingen om de regionale economie concurrerend te houden, mede ingegeven door de drie grote transitie van deze tijd. Deze 'triple transition' betreft de groene transitie, de verdergaande digitalisering van onze omgeving en de transitie van de arbeidsmarkt.

De Nederlandse provincies willen ook na 2027 blijven investeren in hun concurrentiekracht door deze belangrijke maatschappelijke opgaven met andere partners aan te gaan. Deze brochure laat zien dat het Europese Cohesiebeleid daarvoor cruciale instrumenten bevat. Instrumenten die van belang zijn voor alle regio's in Europa. Wij pleiten er daarom bij de Europese Commissie voor om het aandeel voor meer ontwikkelde regio's en overgangsregio's binnen het Cohesiebeleid in de periode 2028-2034 te behouden.

Daarbij moet het partnerschapsbeginsel centraal blijven staan. Voor de Nederlandse provincies betekent dit regionaal zeggenschap én uitvoering van de programma's, zodat middelen gericht en effectief ingezet kunnen worden. De Nederlandse provincies willen in het toekomstig Cohesiebeleid ook de interregionale samenwerking tussen Europese regio's continueren en waar mogelijk verder versterken. Europese Territoriale Samenwerking stelt regio's in staat om kennis te delen en de schaal van hun economie te vergroten. De Interregprogramma's zijn hierbij een belangrijk Europees instrument. Ook na 2027 moeten hiervoor voldoende middelen beschikbaar zijn.

Tot slot willen we graag aandacht vragen voor de nieuwe instrumenten Interregional Innovation Investments (I3) en het Fonds voor een Rechtvaardige Transitie (JTF) die sinds de periode 2021-2027 onderdeel uitmaken van het Cohesiebeleid. I3 jaagt samenwerking aan tussen gelijksoortige regio's met gedeelde maatschappelijke uitdagingen door het ondersteunen van interregionale valorisatie. Ondanks dat I3 relatief nieuw is, toont het zich nu al een bewezen programma voor het stimuleren van projecten die Interregionale waardeketens versterken en marktvalorisatie van innovaties mogelijk maken. JTF maakt het mogelijk om gerichte steun te verlenen aan gebieden met een extra opgave ten aanzien van de klimaat- en energietransitie. Dankzij het JTF kunnen regio's integraal investeren in projecten die rekening houden met de economische en arbeidsmarktaspecten van deze transitie. De voorbeelden in deze brochure illustreren ook de meerwaarde van de investeringen die in de huidige periode met I3 en het JTF worden gedaan. Dit type investeringen blijft ook na 2027 hard nodig en de Nederlandse provincies pleiten er daarom voor dat het toekomstig Cohesiebeleid hierin voorziet.

Deze brochure toont naast cijfers een verscheidenheid aan projecten die bijdragen aan de transitie naar een groener, digitaler en socialer Europa. Op de volgende pagina vindt u de inhoudsopgave en daarmee tevens een overzicht van deze projecten.

Jan Klopman

Gedeputeerde Landbouw,
Maritiem & Landelijk gebied
(Flevoland)
HNP-dossierhouder Regionale
Economie

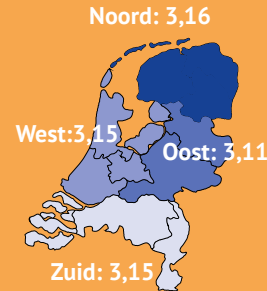
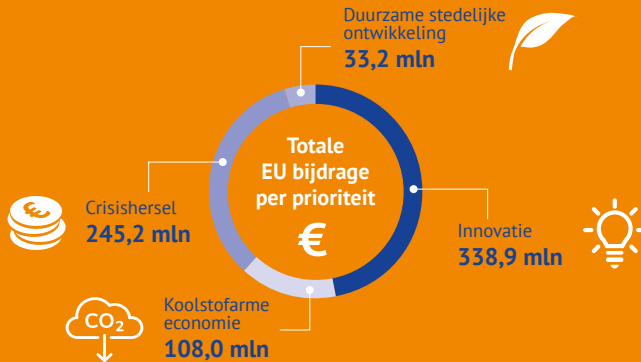
Erwin Hoogland

Gedeputeerde Economie,
Internationaal, Defensie
(Overijssel)
HNP-dossierhouder Regionale
Economie

Inhoudsopgave

Wat levert het op? Nederland	5
Wat levert het op? Noord	6
Greenwise Campus	7
Noord-Nederlandse Netwerk Medicijnresten uit Water	8
Wat levert het op? Oost	10
Lighthouse Labs @ Perron038	11
RegioGreenTex	12
Wat levert het op? West	14
Innovatiefonds Noord-Holland	15
TechGrounds Rotterdam	16
Wat levert het op? Zuid	18
Opleidingscentrum Rootz	19
Field lab autonoom varen	20
Wat levert het op? Interreg	22
Interreg A	22
Interreg B	22
Interreg C	23
Interreg A	24
ET2SMEs: Interreg Euregio Maas-Rijn	24
Grenzeloos Biobased Onderwijs: Interreg Vlaanderen-Nederland	26
Interreg B	27
Housing 4.0 Energy: Interreg Noordwest Europa	27
Storage of Energy & Power Systems in NWE: Interreg Noordwest Europa	28
Stronghouse: Interreg Noordzeeregio	30
Interreg C	31
Delta Lady: Interreg Europa	31

EFRO versterkt de regionale concurrentiekracht van heel Nederland 2014-2020

1 EFRO euro leidt tot een investering van gemiddeld **€ 3,14**

Projecten
1.346

Gemobiliseerde cofinanciering (in mln. €)

Ondersteunde ondernemingen

3.740

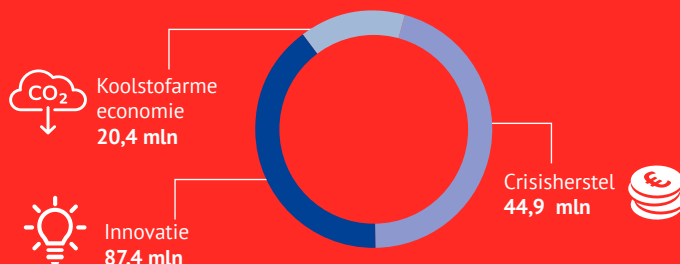

EFRO versterkt de regionale concurrentiekracht van Noord-Nederland 2014-2020

EU bijdrage per prioriteit

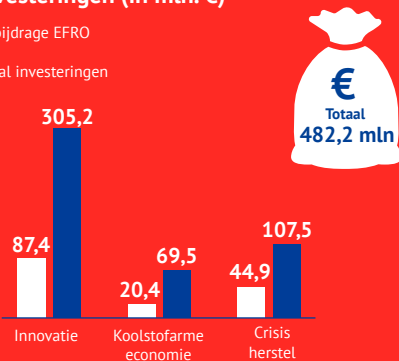
Regionale focus

- ▶ Gezondheid, demografie en welzijn
- ▶ Voedselzekerheid, duurzame landbouw en bio-economie
- ▶ Zekere, schone en efficiënte energie
- ▶ Schone, veilige watervoorziening

projecten
175

Totaal investeringen (in mln. €)

■ EU bijdrage EFRO
■ Totaal investeringen

Gemobiliseerde cofinanciering (in mln. €)

1 EFRO euro leidt tot een investering van gemiddeld

€ 3,16

Ondersteunde ondernemingen

1.420

Overzicht van alle projecten:
[Klik hier](#)

Noord

Greenwise Campus

Greenwise Campus is hét netwerk voor kennisontwikkeling, innovatie en ondernemerschap. Hier bundelen bedrijven, onderwijsorganisaties, overheden, studenten en inwoners hun krachten en werken samen aan groene en slimme oplossingen voor vandaag en morgen. Zoals het vergroenen van de chemie, nieuwe energiebronnen voor de industrie, oplossingen voor het personeelstekort of toepassing van hightech materialen in de maakindustrie. Zo geven zij in en rondom Emmen, in de regio Zuid- en Oost-Drenthe, samen richting aan een slimme en duurzame toekomst voor een vitale regio.

Het innovatiecentrum is het kloppende hart in de ontwikkeling van Greenwise Campus. Met de JTF-subsidie wil Greenwise Campus hier een bruisende ontmoetingsplek ontwikkelen waar je leert, ontdekt en wordt uitgedaagd. Waar onderzoek en innovaties voor slimme en groene oplossingen toegankelijk gemaakt worden voor iedereen. Met proeftuinen op de vier toepassingsgebieden: circulaire plastics, slimme maakindustrie, energie/waterstof, zorg en welzijn en technologie. Ook ontwikkelt greenwise campus - samen met het bedrijfsleven - modern, flexibel en vernieuwend onderwijs, doorlopende leerlijnen en initiatieven op het gebied van een leven lang ontwikkelen. Naast het inspirerende fysieke innovatiecentrum wordt er een online campus(platform) gerealiseerd.

Greenwise Campus

EU bijdrage (JTF) : € 5 mln

Rijkscofinanciering : € 5 mln

Totaal investeringen: € 20 mln

Noord

Het Noord-Nederlandse Netwerk Medicijnresten

Het Noord-Nederlandse Netwerk Medicijnresten uit Water richt zich op het verminderen van medicijnresten in oppervlaktewater, wat cruciaal is voor natuurbehoud en waterzuivering. Dit project, gestart in 2019 met 18 partners en inmiddels uitgebreid naar 47, omvat bedrijven en instellingen uit de gezondheids- en watersector die actief oplossingen ontwikkelen.

In het project zijn 11 zogenoemde interventies ontwikkeld, variërend van medicijnvoorschriften tot onderzoek naar menselijk gedrag en watermonitoring. Een sifon die zowel water als lucht desinfecteert, wat helpt bij het bestrijden van antibioticaresistente bacteriën, virussen en andere pathogenen. Daarnaast is er een filter voor ziekenhuisapotheken ontwikkeld om te voorkomen dat medicijnresten het riool bereiken, en een onderwijsmodule voor farmaciestudenten die hen bewust maakt van de milieueffecten van medicijnvervuiling.

Noord-nederlandse Netwerk Medicijnresten

uit Water

EU bijdrage (EFRO) € 304,8 K

Totaal investeringen: € 841,3 K

Met partners als de Rijksuniversiteit Groningen, Waterschap Noorderzijlvest en diverse ziekenhuizen en apotheken, draagt het netwerk aanzienlijk bij aan de EFRO-doelen. Het project 'Innovatie ecosysteem Medicijnresten in water Noord-Nederland' vormt een belangrijke stap richting duurzame waterzuivering en milieubescherming in de regio.

Het project ontvangt financiële steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO/REACT-EU) en het Rijk, wat essentieel is voor de uitvoering van de interventies. Dit project gaat niet alleen vervuiling tegen, maar bevordert ook leefstijlveranderingen om medicijngebruik te beperken. Dit creëert een breed netwerk van water-, farmacie- en zorgsectoren, wat grote kansen biedt voor innovatief mkb in Noord-Nederland.

EFRO versterkt de regionale concurrentiekracht van Oost-Nederland 2014-2020

EU bijdrage per prioriteit

Regionale focus

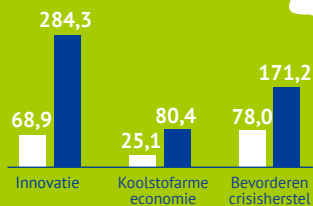
- ▶ Hightech Systems and Materials
- ▶ Health
- ▶ CO2-reductie
- ▶ Food

projecten
510

Totaal investeringen (in mln. €)

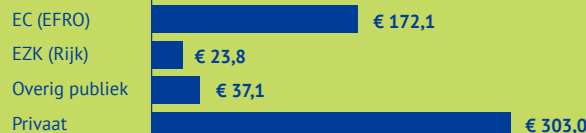
- EU bijdrage EFRO
- Totaal investeringen

Gemobiliseerde cofinanciering (in mln. €)

1 EFRO euro leidt tot een investering van gemiddeld

€ 3,11

Ondersteunde ondernemingen

941

Overzicht van alle projecten:
[klik hier](#)

Oost

Lighthouse Labs @ Perron038

Perron038 is het open innovatiecentrum voor de hightech maakindustrie in de regio. In een hypermoderne omgeving ontmoeten bedrijven, kennisinstellingen, technici en studenten elkaar. Daarnaast worden er trainingen en workshops ontwikkeld om medewerkers van bedrijven wegwijs te maken met nieuwe technieken. Samen met bedrijven en instellingen uit de regio wordt hier gewerkt aan de technologie van de toekomst. Met een REACT EU-bijdrage zijn onder de naam 'Factory Next' vijf laboratoria ingericht met de nieuwste technieken. Hier kunnen mkb-bedrijven laagdrempelig verkennen en onderzoeken hoe dit past in hun eigen productontwikkeling en/of productieproces. De volgende laboratoria zijn ontwikkeld: Robotics & Logistics Lab (robots en andere logistieke oplossingen), Additive Manufacturing Lab (3d printen), Artificial Intelligence Lab (verzamenen en analyse van data), Vision & Optics Lab (cameratechnologie) en het Flex Factory of the Future Lab (simuleren en testen van productieprocessen).

De volgende laboratoria zijn ontwikkeld:

- Robotics & Logistics Lab
- Additive Manufacturing Lab
- Artificial Intelligence Lab
- Vision & Optics Lab
- Flex Factory of the Future Lab

Lighthouse Labs @ Perron038

EU bijdrage (REACT-EU): € 2,0 mln

Totaal investeringen: € 2,9 mln

Oost RegioGreenTex (RGT)

Het I3-project RegioGreenTex (RGT) ondersteunt mkb-bedrijven die aan concrete circulaire oplossingen voor de textielketen werken, en heeft als uitgangspunt het textielafval om te zetten in een waardevolle grondstof. Het project draagt bij aan de groei van banen in een meer duurzame textielsector in Europa. Ook heeft RegioGreenTex als doel om de textielwaardeketen concurrerender en veerkrachtiger te maken. Het draagt daarmee bij aan de Green Deal-doelstellingen van de EU om de CO2-voetafdruk en het energie- en waterverbruik te verminderen.

RegioGreenTex bevordert de samenwerking op het gebied van onderzoek en ontwikkeling tussen 43 partners uit de belangrijkste maatschappelijke sectoren voor de textielindustrie: industrie, overheid, onderzoeksinstituten en NGO's. De Europese textielbrancheorganisatie Euratex is leadpartner van RGT en brengt 43 partners uit 11 Europese regio's samen. 26 partners zijn mkb-bedrijven die innovatieve oplossingen zoeken om een circulaire textiel waardekring te realiseren.

De mkb'ers richten zich daarbij op verschillende onderdelen van de waardeketen zoals sorteren, recycling van ondraagbare kleding tot herbruikbare vezels, verwijdering van verontreinigingen en verwerking van gerecycleerde vezels tot nieuwe textielmaterialen. Zo bieden ze concrete oplossingen voor knelpunten in de waardeketen en benutten ze ook marktkansen. Vanuit Oost-Nederland zijn de volgende partners bij het project betrokken: Oost NL, het Regionaal Textielsorteercentrum Twente (een samenwerkingsverband van 2e handswinkels Het Goed en De Beurs), SaXcell (chemische recycling) en Wageningen Research.

RegioGreenTex

Looptijd: 2021-2025

EU bijdrage (I3 instrument): € 8,8 mln

Totaal investeringen: € 21,4 mln

Regionaal Sorteercentrum Twente over de ervaringen van het RGT project tot dusver: "Innovatie stopt niet bij de Nederlandse grens! Dit is het eerste Europese project waar we aan deelnemen en het zet ons echt op de kaart. Het I3-programma helpt ons om innovatie uit te voeren die essentieel is, maar die we anders niet hadden kunnen uitvoeren. I3 is de manier om stappen te maken in de circulaire textielketen. Resultaat is nu al uitbreiding van onze productiecapaciteit door samenwerking met mkb'ers in andere regio's." Auke van der Slot, RTT.

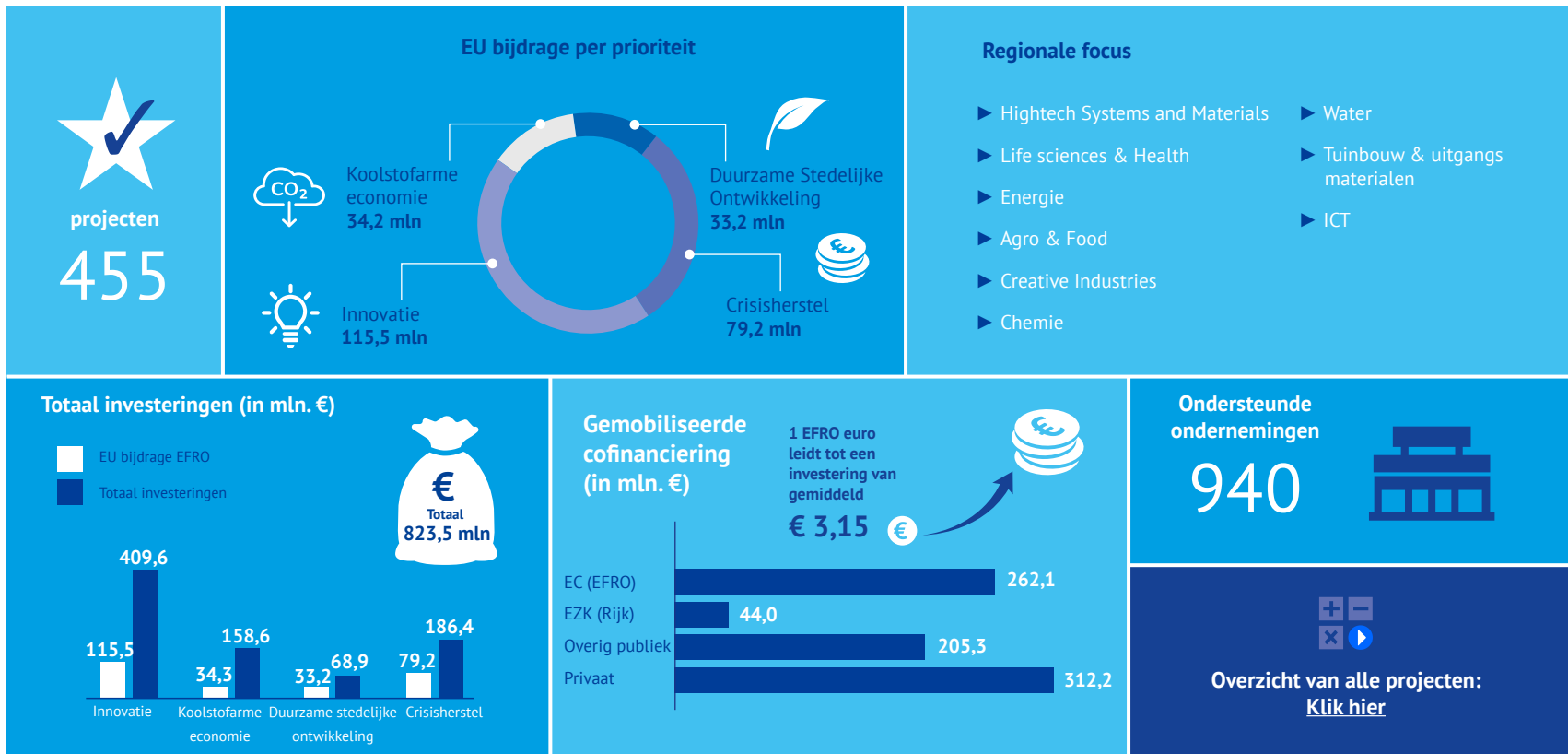
Betrokken partners:

- Oost NL
- Regionaal Textielsorteercentrum Twente
- SaXcell
- Wageningen Research

EFRO versterkt de regionale concurrentiekracht van West-Nederland 2014-2020

West

Innovatiefonds Noord-Holland

Het Innovatiefonds Noord-Holland (INH) is opgericht door Provincie Noord-Holland, Universiteit van Amsterdam, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam UMC en Sanquin. INH is in 2018 gestart met het verstrekken van converteerbare leningen aan starters en Mkb'ers met een Proof-of-Concept (POC) in Noord-Holland. Voor het eerste fonds zijn EFRO-middelen beschikbaar gesteld vanuit het Kansen voor West II programma. In 2020 heeft INH tevens beschikking gekregen over REACT-middelen. Gedurende de 5 jaar dat het fonds open is geweest, zijn er 52 converteerbare leningen verstrekt. In totaal is er voor meer dan € 13 mln. aan financieringen verstrekt vanuit het INH aan innovatieve projecten in de vijf sectoren: Circulaire Economie, Life Sciences & Health, High Tech Systems, IT en Energietransitie. Van de 52 converteerbare leningen zijn er per 31 december 2023 11 geconverteerd in aandelen, vijf defaults en twee volledig afgelost. Daarbovenop biedt het netwerk van INH projecten toegang tot vervolfinanciers. In totaal is er door publieke en private partijen ruim € 66 mln. aan vervolfinanciering verstrekt. De EFRO-middelen binnen INH bereiken daarmee een multiplier van wel 11,15! Vanwege het succes zijn vanuit Kansen voor West III opnieuw middelen beschikbaar gesteld aan INH voor de periode 2022-2029.

Innovatiefonds Noord-Holland

Fondsvermogen: € 15,5 mln

EU-bijdrage: € 8,0 mln

Bedrag aan financieringen verstrekt: € 13,8 mln

West

Techgrounds Rotterdam

TechGrounds brengt tech ondernemerschap en digitale vaardigheden in achterstandswijken om het tekort aan (tech)talent op te lossen. Met behulp van een gratis tech-opleidingsprogramma, biedt TechGrounds een succesvolle toekomst in tech aan mensen die momenteel werkloos zijn of in een niet-duurzame baan zitten. Dit gebeurt door inzet in een co-working space, een incubatieprogramma, een programmeerschool en door cursussen in digitale vaardigheden. Samen met TekkieWorden, IT Campus Rotterdam (ITCR) en Randstad heeft Techgrounds Rotterdam ervoor gezorgd dat verborgen talenten uit Rotterdam eerst kennis hebben gemaakt met IT, zich vervolgens hebben kunnen oriënteren op welke IT-baan bij ze past, om uiteindelijk zich daadwerkelijk te laten omscholen tot IT'er. Door samen te werken met werkgevers, overheidsorganisaties en maatschappelijke organisaties heeft Techgrounds Rotterdam minimaal 5000 mensen bereikt via events en campagnes, 1000 mensen kennis laten maken met IT door de Techgrounds Guide en de TekkieWorden Week, 150 mensen helpen oriënteren via Techgrounds Pathways of een IT-training en zijn er 100 mensen opgeleid, waarvan 70 toegeleid naar een IT-baan via de Techgrounds Academy.

TechGrounds Rotterdam

EU bijdrage (EFRO): € 319,1 K

Totaal investeringen: € 654,6 K

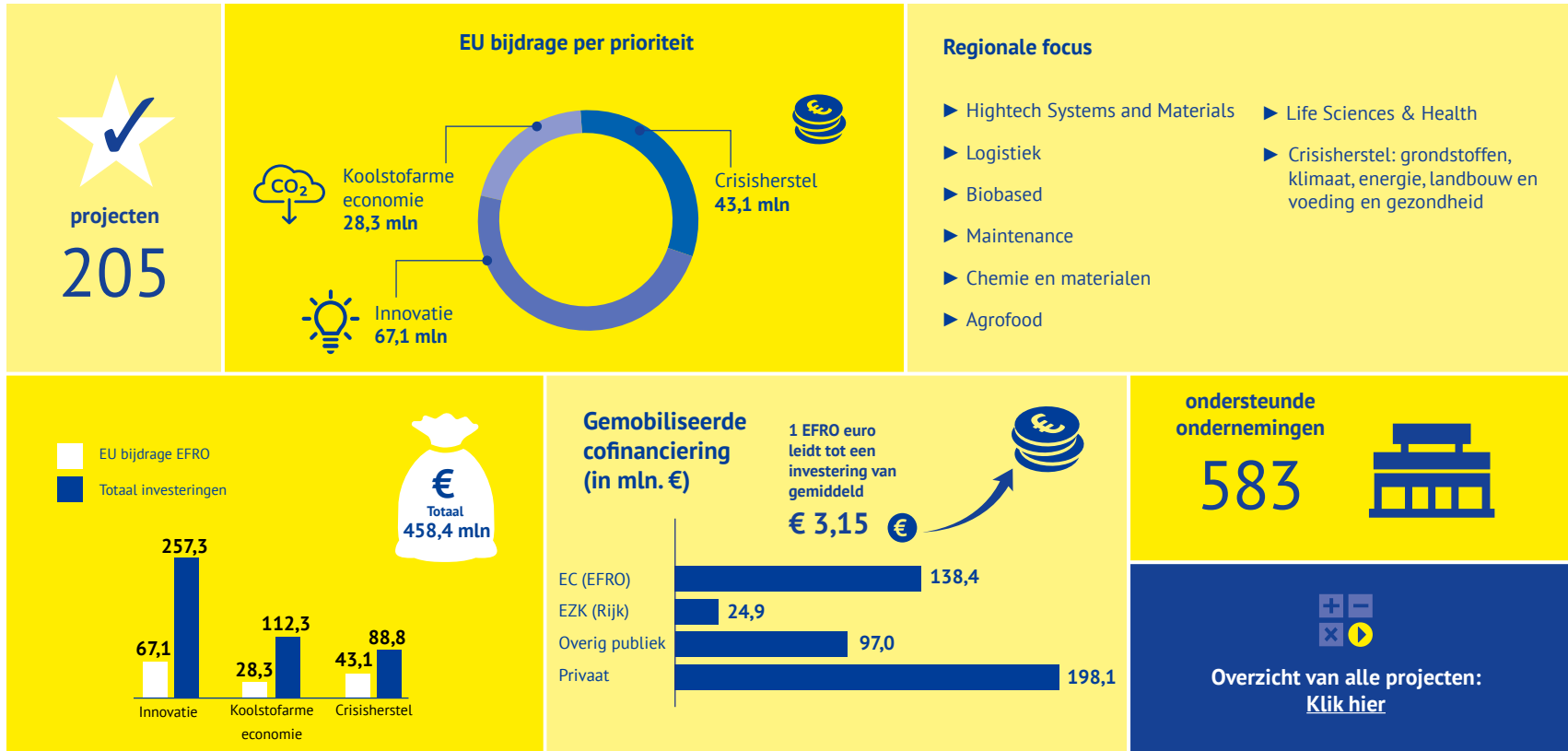
Betrokken partners:

- TechGrounds
- Randstad Uitzendbureau
- TekkieWorden
- IT Campus Rotterdam

EFRO versterkt de regionale concurrentiekracht van Zuid-Nederland 2014-2020

Zuid

Opleidingscentrum Rootz

Om de transformatie van fossiele chemie naar groene chemie in de regio West-Brabant te ondersteunen zag Business Centre Treeport aanknopingspunten met hun Excellence & Experience Centre genaamd "Rootz". In het najaar van 2024 opende Rootz, onderdeel van thematisch bedrijventerrein Business Centre Treeport in Zundert, haar deuren voor ondernemers en andere stakeholders actief binnen de boomkwekerij. Rootz is gebouwd om zowel studenten te ontvangen, bedrijven te huisvesten, alsmede beurzen en vergaderingen te faciliteren (triple-helix benadering). Het doel van Rootz is het verbinden en toekomstbestendig maken van de boomkweeksector. Dit wordt gedaan door de regionale boomkwekerij breder te trekken dan conventionele aanplanten, groeien en oogsten van de boom, met duurzame winning van biobased grondstoffen. Binnen Rootz is een opleidingscentrum voor groene chemici gerealiseerd, om de transitie naar groene chemie binnen de boomkwekerijen van de toekomst te versnellen. De ontwikkeling van relevante om- en bijscholingsprogramma's met betrekking tot de groene biobased chemie zijn noodzakelijk voor het behalen van de duurzame ambities van Treeport én die van de regio.

De ontwikkeling van een opleidingscentrum binnen Rootz sluit goed aan bij de doelstellingen van de regio om een wendbare en weerbare chemische beroepsbevolking op te leiden. Aangezien de regio deels afhankelijk is van de lokale chemische industrie, ontstaat het maatschappelijk belang om werknemers en werkzoekenden (jong en oud) de mogelijkheid te bieden passende duurzame opleidingen te laten volgen en toekomstbestendige banen te bieden. Dit biedt perspectief om werkenden en werkzoekenden mee te laten komen in de klimaattransitie.

Opleidingscentrum Rootz

Bijdrage EU (JTF) € 705,1 K

Totaal investeringen: € 1,4 mln

Zuid

Field Lab Autonoom Varen

Het Field Lab richt zich op technologische, operationele, en organisatorische innovaties die nodig zijn om vaartuigen in verschillende logistieke, toeristische- en mobiliteitstoepassingen autonoom te laten varen. De technologische ontwikkeling richt zich op situational awareness, collision avoidance, autonomous decision making en remote-operating, en de interfaces en communicatie met de omgeving. Bij de toepassing in logistiek, toerisme en mobiliteit gaat het om de ontwikkeling van nieuwe concepten en diensten, nieuwe algoritmes voor het plannen van operaties en business cases.

Test in de praktijk

Centraal in het project staat de ontwikkeling (door Damen Schelde Naval Shipbuilding B.V, CaptainAI en Sietec) van een autonoom vaartuig (een pont) die zal testvaren in de Binnenhaven van Vlissingen (tussen het station en het centrum van Vlissingen).

Field Lab Autonoom Varen

Bijdrage EU (REACT-EU)	€ 994,4 K
Totaal investeringen	€ 1,7 mln

Het project **Field Lab Autonoom Varen** realiseert een open innovatiesysteem waarin kennisinstellingen, overheden, de logistieke sector, de toeristische sector en technologieaanbieders gezamenlijk innoveren en experimenteren met autonoom varen en het opbouwen van kennis over de toepassing van digitale technologieën zoals artificial intelligence en robotics. Samenwerking op het thema autonoom varen is niet eerder door een zo breed consortium in Nederland uitgevoerd.

Innovatie voor de regio

Om de kennis over autonome systemen op te bouwen en te verankeren voor andere Zeeuwse ondernemers en het onderwijs wordt er door HZ University en TU Delft een platform autonoom varen voor onderzoek en onderwijs ontwikkeld. Dat is een vaartuig van 3 tot 6 meter met een autonome kit dat als een open platform ook op andere type vaartuigen kan worden gemonteerd. In het project worden door studenten van HZ en de TU nieuwe modules ontwikkeld en getest. Daarnaast wordt er wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek uitgevoerd naar het veilig manoeuvreren met autonome vaartuigen in een complexe omgeving.

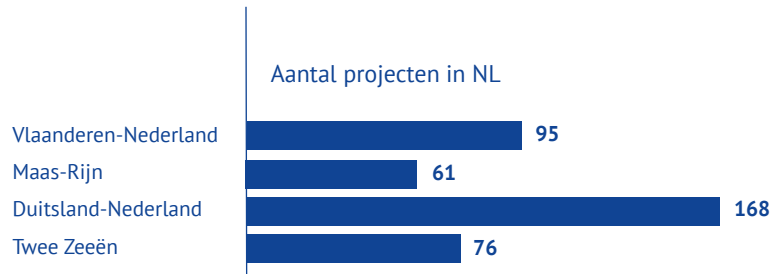
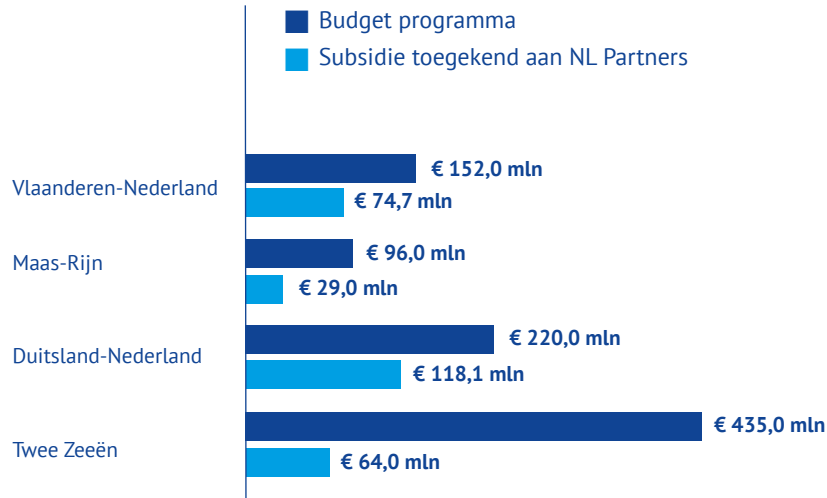

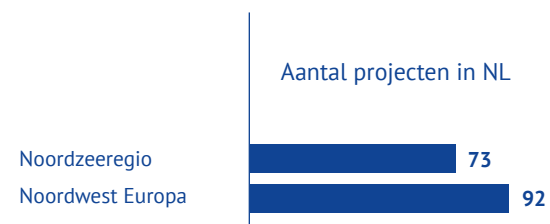
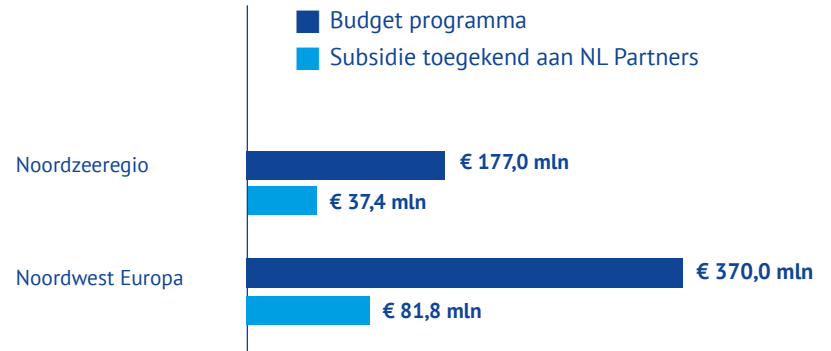
Projectpartners:

- Damen Naval Schelde B.V.
- Shipbuilding B.V.
- Stichting HZ - University of Applied Sciences
- Technische Universiteit Delft
- Gemeente Vlissingen
- Provincie Zeeland
- Captain Ai B.V.
- SieTec Industrial Automation B.V.
- Oceanwide Beheer B.V.

Interreg A

Interreg B

Interreg C

Hoe is de verdeling per sector naar maatschappelijke opgaven in euro's uitgesplitst in:

- Gezondheid, demografie en welzijn: **57,3 mln**
- Voedselzekerheid, duurzame landbouw en bio-economie: **40,7 mln**
- Zekere, schone en efficiënte energie: **57,0 mln**
- Inclusieve, innovatieve en reflectieve maatschappijen: **146,1 mln**
- Klimaatactie, milieu, hulpbronefficiëntie: **87,1 mln**
- Intelligent, groen en geïntegreerd vervoer: **35,8 mln**
- Veilige samenlevingen: **1,2 mln**

Aantal ondernemingen ondersteund met Interreg programma's in NL

2.342

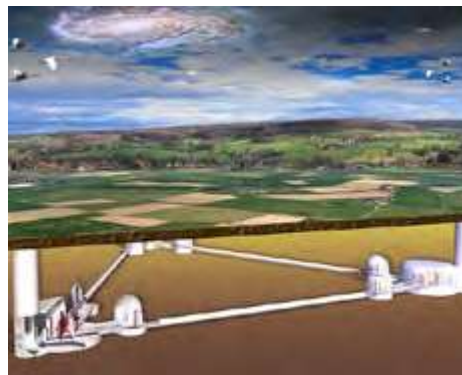
Interreg A

ET2SMEs: De Euregio Maas-Rijn

De Euregio Maas-Rijn (EMR-regio) zet zich in voor de komst van de Einstein Telescope (ET), een faciliteit die zwaartekrachtgolven kan detecteren. Dit biedt de kans om in de regio een grootschalige onderzoeksfaciliteit te ontwikkelen, die vooral voor het midden- en kleinbedrijf (mkb) veel mogelijkheden biedt om hun technologieën verder te verbeteren. Hoewel het nog jaren zal duren voordat de ET operationeel is, gebruikte het ET2SMEs -programma deze tijd om mkb-bedrijven en startups in de vergrote EMR-regio te helpen optimaal van de toekomstige faciliteit te profiteren.

Dankzij de vele hightech mkb-bedrijven, startups, onderzoeksinstituten en universiteiten is de regio internationaal al goed gepositioneerd op het gebied van de cutting edge technologieën die nodig zijn om ET te bouwen. ET2SMEs heeft een basis gelegd voor een grensoverschrijdende community rondom gerelateerde markten, zoals de lucht- en ruimtevaart en de automotive sector, evenals andere toepassingsgebieden die kunnen profiteren van de opkomende ET-technologieën. Dit biedt de betrokken partijen de kans om te investeren in aanloop naar de bouw van de Einstein Telescope.

Door transnationale onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten (O&O) te stimuleren, heeft ET2SMEs bijgedragen aan de ontwikkeling van innovatieve producten en diensten, waarbij MKB-bedrijven grensoverschrijdend samenwerken. ET2SMEs heeft hiermee een belangrijk fundament gelegd voor de samenwerking tussen kennisinstellingen en het bedrijfsleven, evenals tussen MKB-bedrijven onderling, over de grenzen heen.

Partners:

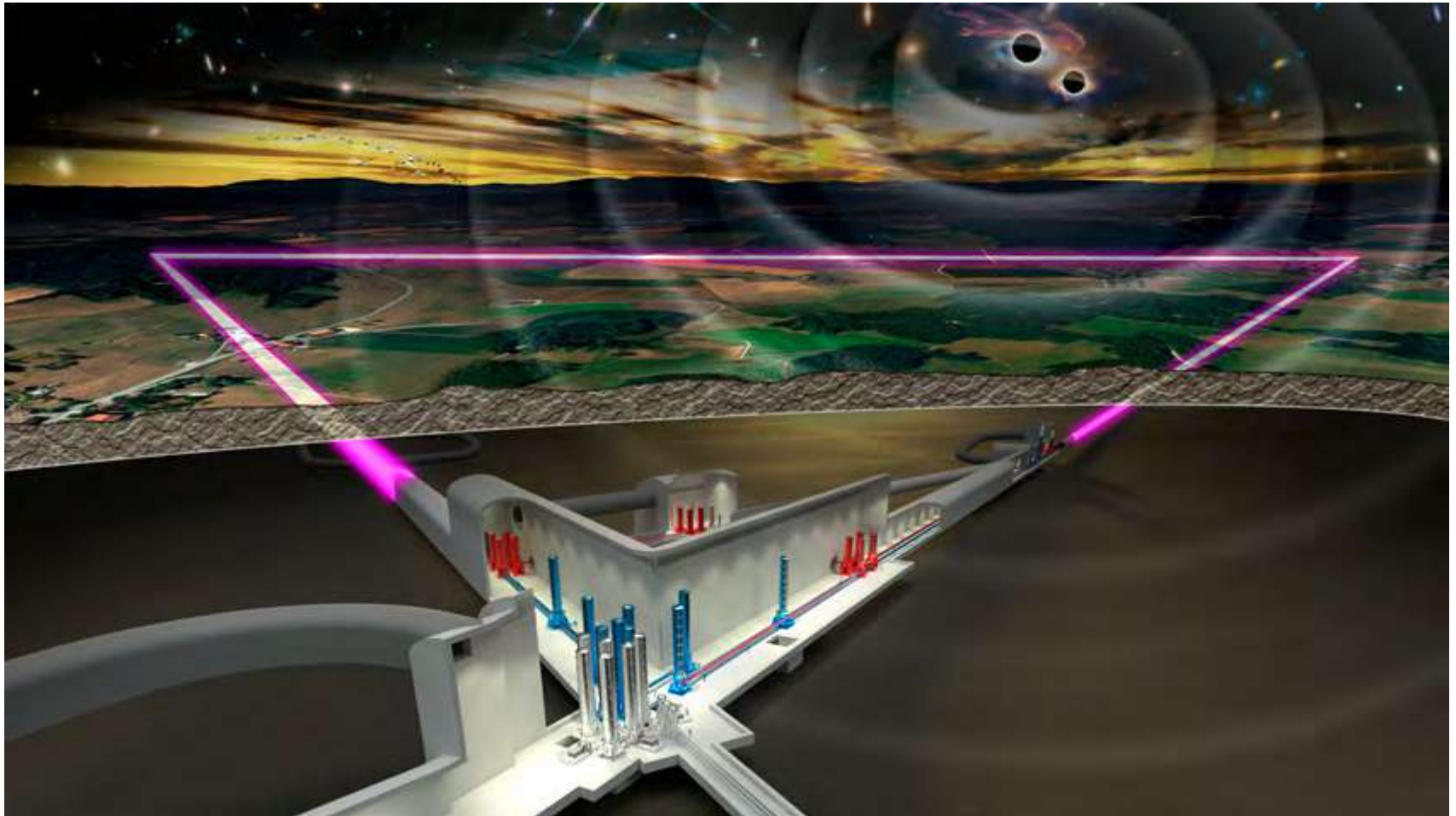
- Universit  de Liège (BE)
- POM Limburg (BE)
- Sowalfin (BE)
- SKYWIN Wallonië (BE)
- Aachener Gesellschaft für Innovation und Technologietransfer mbH – AGIT (DE)
- LIOF (NL)
- NMWP Management GmbH (DE)

ET2SMEs

Looptijd:	2021-2023
EU-bijdrage (EFRO):	� 1,1 mln
Totaal investeringen:	� 2,2 mln

Interreg A

Grenzeloos Biobased Onderwijs: Interreg Vlaanderen Nederland

Biogebaseerde economie (BBE) staat opgenomen in de Koepelvisie Delta Region 2030 als één van de drie topclusters en driver voor innovatie en specialisatie in de Nederlands-Vlaamse Delta. Met de aanwezigheid van een grote agro- en chemische sector, een gunstige geografische ligging en de samenwerking tussen bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden kan de grensregio een unieke voortrekkersrol op zich nemen.

Kansen op economische groei, behoud en uitbreiding van werkgelegenheid staan echter onder druk als er onvoldoende technisch geschoolde mensen zijn en werknemers niet over de benodigde competenties beschikken. Om innovatie in de BBE te stimuleren is samenwerking tussen de verschillende sectoren en onderwijsdisciplines essentieel.

Samenwerking tussen 14 Vlaamse en Nederlandse onderwijs- en kennispartners en belangenbehartigers van de BBE leidde tot meer dan 45 lesmodules, nieuwe trainings- en oefenfaciliteiten bij onderwijsin-

stellingen, grensoverschrijdende onderwijsprogramma's, uitwisseling van docenten en studenten en een digitaal kennisplatform.

Dankzij Grenzeloos Biobased Onderwijs bestaat er nu een groot grensoverstijgend netwerk van alle BBE gerichte opleidingen, is er een duidelijk beeld van de benodigde competenties van de jonge professional en kan er veel meer en beter op de vraag vanuit het bedrijfsleven geanticipeerd worden.

Partners:

- Gemeente Dordrecht (NL)
- VZW Instituut van het Heilig Graf (BE)
- Hogeschool Inholland (NL)
- Stichting Avans (NL)
- Universiteit Hasselt (BE)
- Bio Base Europe Training Center (NL)
- ROC West-Brabant (NL)
- HoGent (BE)
- VITO (BE)
- Blenders (BE)
- Thomas More Kempen (BE)
- Stichting Biobased Delta (NL)
- HZ University of Applied Sciences (NL)
- Da Vinci College (NL)

Grenzeloos Biobased Onderwijs

Looptijd:	2016-2019
EU-bijdrage (EFRO):	€ 1,5 mln
Totaal investeringen:	€ 2,9 mln

Interreg B

Housing 4.0 Energy: Interreg Noordwest Europa

Housing 4.0 Energy (H4.OE) had als doel om één- en tweepersoons-huishoudens in Noordwest Europa toegang te geven tot betaalbare lage-energiewoningen met 25% minder bouwkosten en 60% minder CO₂-uitstoot door het ontwikkelen en toepassen van nieuwe (digitale) technologieën voor de bouw van deze woningen. Deze technologieën zijn getest op vijf pilotlocaties verspreid over Noordwest Europa, waaronder de WikiHouses in Almere. De andere Nederlandse partner in dit project, TU Delft, heeft op alle pilotlocaties onderzocht of het energieverbruik van de huizen daadwerkelijk lager is en hoe de bewoners het wonen in de kleine lage-energiewoningen beleven. Het resultaat is een digitaal bouwplatform dat toelaat het ontwerp van een woning, de productie van duurzame bouwelementen én de eigenlijke constructie perfect op elkaar af te stemmen en te vereenvoudigen. Voor elke keuze die de ontwerper maakt, geeft het platform aan wat de gevolgen zijn voor de kosten, de uitstoot van broeikasgassen en het bouwproces. Het ontwikkelde model kan rekenen op veel interesse. In Nederland alleen al stond in 2023 de bouw van meer dan 400 door H4.OE geïnspireerde woningen gepland.

Partners:

- Gemeente Almere (NL)
- Provincie Vlaams-Brabant (BE)
- Counties Wexford, Kilkenny & Carlow (IE)
- Europäisches Institut für Innovation
- Technologie e. V. (DE)
- Baden-Württemberg (DE)
- TU Delft (NL)

Housing 4.0 Energy

Looptijd:	2018-2021
EU-bijdrage (EFRO):	€ 2,5 mln
Totaal investeringen:	€ 4,2 mln

Interreg B

Storage of Energy & Power Systems in NWE: Interreg Noordwest Europa

Storage of Energy & Power Systems in NWE (STEPS) heeft de concurrentiepositie van innovatieve opslagaanbieders in Noordwest-Europa (NWE) aanzienlijk versterkt door een gebruikersgerichte, vraaggestuurde aanpak te hanteren. Deze aanpak bracht producten dicht bij de markt, waardoor de tijd die energieopslag-mkb'ers doorgaans besteden aan technologische demonstratie, werd teruggebracht van gemiddeld vijf jaar naar slechts één tot twee jaar. Dit gebeurde zonder in te boeten op de maximale commerciële bruikbaarheid.

De partners van STEPS hebben in de NWE-regio's de concurrentiepositie van innovatieve energieopslagbedrijven versterkt. Dit werd bereikt door producten via fieldlabs dicht bij de markt te brengen. In deze testomgevingen kwamen de opwekking en distributie van elektriciteit samen met de ontwikkelaars van energieopslagproducten. Hierdoor konden partijen hun producten verder ontwikkelen voor zowel de specifieke elektriciteitsmarkt in het betreffende land als voor de bredere Noordwest-Europese markt.

De provincies Overijssel en Gelderland waren medefinancier van dit Interreg project met Oost NL als leadpartner.

Storage of Energy & Power Systems in NWE

Looptijd: 2020 – 2023

EU-bijdrage (EFRO): € 3 mln

Totaal investeringen: € 5,1 mln

Partners:

- NL: Oost NL & Universiteit Twente
- BE: Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Vlaanderen, Flux 50 en Universiteit Gent
- DE: House of Energy en Technical University of Darmstadt
- GB: Cambridge Cleantech en The Faraday Institution
- IE: National University of Ireland Galway, Carlow Kilkenny Energy Agency
- CLG – TA3 Counties Energy Agency, Galway Energy Co-operation

Interreg B

Stronghouse: Interreg Noordzeeregio

Het Interreg Noordzeeregio programma maakte transnationale samenwerking mogelijk. Onder leiding van de provincie Drenthe, analyseerden en implementeerden 26 partners elkaars best practices om vervolgens samen aanvullende oplossingen te ontwikkelen. Gedeeld begrip van uitdagingen van huiseigenaren, buurt en lokale stakeholders hielp om met relatief kleine interventies groot effect te sorteren. Naast reductie van CO2 uitstoot leverde dat ook lagere energiekosten, hoger wooncomfort en een sterkere lokale economie op.

Bij de start van Stronghouse liep de energierenovatie door individuele huiseigenaren achter. De beschikbare ondersteuning was versnipperd en niet afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van huiseigenaren. Drenthe en andere partners worstelden met vergelijkbare uitdagingen. Stronghouse is begonnen met het ontwerpen van een customer journey om zo de huiseigenaren beter te kunnen ondersteunen in de verduurzaming van hun huis. Door te werken met persona's, die verschillende groepen huiseigenaren vertegenwoordigen, hielp Stronghouse zowel om te komen tot

betere doelgerichte activatie campagnes als praktische ondersteuning in voor groepen en individuen. Door samen te werken met een breed scala aan organisaties en bedrijven heeft Stronghouse financiële instrumenten verbeterd en digitale tools ontwikkeld die huiseigenaren in staat stellen actie te ondernemen. Door ogenschijnlijk kleine verbeteringen heeft Stronghouse grote impact gerealiseerd. Samen hebben de partners de renovatie van meer dan 25.000 woningen geïnitieerd meer dan 230 mln euro aan investeringen gegenereerd en 36 kiloton CO2-reductie gerealiseerd.

Stronghouse	
Looptijd:	2020-2022
EU-bijdrage (EFRO):	€ 3,3 mln
Totaal investeringen:	€ 6,7 mln

Partners:

- NL: Provincie Drenthe, Gemeente Noordenveld, Gemeente Hoogeveen en Natuur & Milieu Federatie Drenthe
- BE: IGEMO, Gemeente Roeselare, Vives University College en Stad Gent
- DE: Vechta University, City of Bremerhaven, atene KOM GmbH en H2BX
- DK: ProjectZero, Gate 21, Fors A/S, Gemeente Albertslund, Gemeente Fredensborg, iNudgeyou en Videncentret Bolius
- SE: University of Gothenburg, Spring AB, Linnaeus University en E.ON Customer Solutions
- GB: Robert Gordon University (Aberdeen), Orkney Islands Council en Kishorn Insulations

Interreg C

Delta Lady: Interreg Europe

Delta Lady is een interregionaal samenwerkingsproject ter verbetering van het natuur- en cultureel erfgoedbeleid. Delta Lady richt zich op de ontwikkeling van ecosysteemdiensten in delta's, waarbij de natuurlijke schoonheid en culturele aspecten van de regio gebruikt worden als katalysator voor innovatie, met als doel economische ontwikkeling van de regio.

De projectpartners werkten 5 jaar samen en creëerden een beter begrip van elkaars capaciteiten en expertise. Het partnerschap organiseerde 6 leerevenementen in Frankrijk, Spanje, Italië en Roemenië. Twee leerevenementen werden online georganiseerd vanwege de COVID pandemie. Tijdens deze evenementen werd ingegaan op de thema's:

nitrificatie van water, ontwerpen op basis van lokale hulpbronnen, hulpmiddelen voor de ontwikkeling van regionale capaciteiten, innovatieve ecosysteemdiensten in delta's, het gebruik van betalingsregelingen voor ecosysteemdiensten (PES) in de deelnemende deltagebieden, actieplannen en duurzame bedrijfsmodellen voor deltagebieden, milieu en hulpbronnenefficiëntie. Gezamenlijk is een web-based app ontwikkeld waarmee o.a. gekeken kan worden hoe een project bijdraagt aan de SDG's.

Delta Lady	
Looptijd:	2018-2023
EU-bijdrage (EFRO):	€ 1,5 mln
Totaal investeringen:	€ 1,8 mln

Partners:

- Universiteit Twente Lead Partner (NL)
- Provincie Fryslân (NL)
- Regional national park of Camarque (FR)
- Danube Delta, national institute for research and development (RO)
- Emilia-Romagna Regional Development Agency (IT)
- PO Delta Park (IT)
- Council of Chamber of Commerce, Industry, Services and Shipping, Valencia (ES)
- Cork County Council (IE)
- University College Cork (IE)

